

Plán hodiny

- Výklad
  - **přehledová stat'**
  - **Rozhovor jako kritický žánr?**
  - **Poznámky k práci s rozhovorem**
    - **Interpretace mluvené formy do formy psané**
    - **Eliminovat ukazovací zájmena**
    - **Eliminovat hovorové výrazy**
    - **Překládat „smysl textu“**
    - **Nejde o doslovný přepis**

Stylistická rozcvička

Jak bylo popsáno v předchozí kapitole...

Již od středověku lidské znalosti byly zaznamenávány ve formě knih, což vedlo k vytvoření určité taxonomie a klasifikačního systému pro řízení a produkci vědomostí...

S vynálezem grafického uživatelského prostředí firmy Apple v roce 1984, kdy informace jsou reprezentovány v překrývajících se oknech vrstvenými jedno přes druhé jako jednotlivé stránky knih.

V jaké osobě text psát?

Vždy je nutné zachovat jednotnost v rámci celého textu

V práci se budu zabývat /

se budeme zabývat /

Práce se zabývá /

Jak psát přehledovou stat'?

- Přehledová stat' odborná
  - je hraničním žánrem mezi kompilací a komparací.
  - přehledem o dosavadním bádání ohledně tématu
  - s úplným seznamem stěžejní relevantní literatury.
  - je třeba důkladně se seznámit s tematikou, o níž má text referovat, a s literaturou, která se k ní váže, teprve potom vymezit konkrétní téma práce.

? McLuhan – jak jej v odborné statí uvést?

mediální guru X mediální teoretik

ODBORNÁ RECENZNÍ STAŤ

- Recenzní stat' (rozbor díla):
- hodnocení díla
  - aby hodnocení bylo dostatečně přesvědčivé, musí jeho autor prokázat, že textu, jímž se zabývá, dobře porozuměl, a chápe ho v kontextu.
- U odborných recenzí je zvykem v úvodu představit autora recenzované práce a ukázat, jaké místo analyzovaná práce zaujímá v jeho dosavadním profesním životě.
- Pokud se hodnoceným dílem již někdo zabýval, je třeba na to upozornit v úvodu. **Jak?**

Cíle RECENZNÍ STATI

- Odpovědět na otázku, jaké jsou přednosti a slabiny práce.
- Jádrem stati je rozbor.
- Samostatnou pozornost je třeba věnovat pojmovému aparátu: různí autoři pracují s tímž pojmem, ale dávají mu různý význam.
- V recenzní stati nelze rozbor a kritiku opřít pouze o znalost díla a vkus recenzenta, je k tomu potřeba širší znalost sekundární literatury a kontextu díla.
- *Viz odborná stať [Ano, Karel Čapek je mrtev.](#)*

Stavební prvky útvarů kritického žánru

- uvedení do tématu
- fakta důležitá pro čtenáře
- interpretace díla
- definování pojmů
- autorův názor
- srovnání
- přirovnání
- hodnocení
- celkový tón článku (chválí X kritizuje)
- reflexe
- vyzdvižení kladů
- upozornění na chyby
- tvrzení podložené příklady
- náznak subjektivnosti
- relativizace

- Nelze se omezit na popis recenzované práce (díla, autora). Má jít o výklad a hodnocení, které je zasazeno do širšího kontextu.
- **Co MŮŽE BÝT TAKOVÝM KONTEXTEM?**

ZAPEKLITÉ OTÁZKY

Čím se liší doslovná citace od parafráze?

- Bez odkazu lze uvést jen všeobecně známá fakta a původní myšlenky (závěry).
- Co jsou všeobecně známá fakta?

Co jsou všeobecně známá fakta?

- a) neoddiskutovatelné události (2. SVĚTOVÁ VÁLKA)
  - b) vše, co je součástí ZÁKLADNÍHO vzdělání
  - d) **nutno posuzovat vzhledem k cílové skupině konkrétního média.**
- ? Jaká je charakteristika čtenáře týdeníku TÝDEN?

Píšeme pro cílovou skupinu

Může redaktor *Týdne (Reflexu)* předpokládat znalost pojmů jako:

"sedmá velmoc"

"Watergate"

"hlídací pes demokracie"

... následuje práce s přehledovou statí

Styl psaní odborné přehledové stati

McLuhan vycházel z předsvědčení, že z mediální skutečnosti lze abstrahovat čisté a neovlivněné médium, s čímž polemizují Bolter a Grusin, podle nichž čistá média neexistují. Také podle Jandy „...médium v naší kultuře nikdy nejedná osamoceně, protože musí vstoupit do vztahu úcty nebo soupeření s jiným médiem.“ (1)

Hypertext se stal jedním ze základních kamenů elektronického psaní. Termín definoval v 60. letech Ted Nelson jako „...nesequenční psaný text, který se větví a čtenáři poskytuje možnost volby... jedná se o sérii částí textu propojených odkazy, které čtenáři nabízejí odlišné cesty [čtení].“ (1) A podle Boltera „Autor pracující s elektronickým textem vytváří nové elementy z jejich tradičních podob a má schopnost určit jednotlivé jednotky textu jako nový prvek v rozšiřování slovní zásoby znaků.“² Autor hypertextu označuje tento postup definováním odkazu mezi jedním a druhým prvkem.

Teoretik George P. Landow popisuje hypertext jako „další významný posun v informační technologii od vynálezu tištěné knihy, který ovlivňuje naši kulturu, obzvláště literaturu, vzdělání a kritiku“.
(3)

Disperze neboli rozptýlenost je podle Listera další typickou vlastností nových médií, kdy produkce a distribuce nového média se stává decentralizovanou a vysoce individuální. (1)

Lev Manovich působí jako profesor novomediálního umění na katedře Vizuálních umění na University of California v San Diegu a je autorem několika teoretických publikací, ve kterých se zabývá problematikou nových médií. V knize The Language of New Media vydané v roce 2001 uvádí pět základních principů nových médií, které představím v následujících podkapitolách.

Nová média charakterizovaná svou proměnlivostí můžeme proto společně s Manovichem označit jako tekutá.

Citace parafrází bez poznámky pod čarou

V roce 1991 podle Boletra-Grusina (1999, s. 46) společnost uvedla na trh první publikace, mezi které zařadila Stopařův průvodce po galaxii, Jurský Park aj. Celkově bylo v edici Expanded Books vydáno přes 60 titulů. S podobným principem uživatelského prostředí přišla podle Henkeho (2001, s. 12) rovněž v roce 1985 firma Bellcore Laboratory a svůj projekt, jehož hlavní myšlenkou bylo značné urychlení vyhledávání a lokalizace informací, nazvala Superbook.

? Kde dohledá čtenář, o jakou knihu konkrétně jde?

? Jak citovat, když je v seznamu literatury u 1 autora v 1 roce více než 1 kniha?

*S podobným principem uživatelského prostředí přišla **podle Henkeho (2001a, s. 12)** rovněž v roce 1985 firma Bellcore Laboratory a svůj projekt, jehož hlavní myšlenkou bylo značné urychlení vyhledávání a lokalizace informací, nazvala Superbook.*

Stavební prvky útvarů kritického žánru

- uvedení do tématu
- fakta důležitá pro čtenáře
- interpretace díla
- definování pojmů
- autorův názor
- srovnání
- přirovnání
- hodnocení
- celkový tón článku (chválí X kritizuje)
- reflexe
- vyzdvižení kladů
- upozornění na chyby
- tvrzení podložené příklady
- náznak subjektivnosti
- relativizace

Vzory:

- <http://www.revolverrevue.cz/>
- <http://respekt.ihned.cz/>
- <http://www.inflow.cz/>
- <http://www.labyrint.net/>
- <http://www.dum-umeni.cz/cz>

Úkoly

- Hledejte stavební prvky kritického publicistického textu ve studijních materiálech :

[/el/1421/jaro2011/IMK088b/um/24607317/](#)

Přepiště oba texty a doplňte je o podobné prvky kritického žánru.

- Oba texty: recenzi i odbornou stat' přineste na příští hodinu vytištěnou.